

igre spominjajoče samogovore delujočih oseb (prim. Rezino slovo od deteta, predno ga spusti po Savi), prečesto čudesno vplivanje naključja i. t. d. Toda to so nedostatki, ki se pač opletajo manj ali več vsakemu pripovedovalcu-začetniku, in menda se ne motimo, če trdimo, da je »Posavček« prva daljša povest A. Sušnika, dasi je pokojnik, kakor nam je znano, dopisoval mnogim časopisom. Morda je pa nekatere navidezne nespretnosti v osnutku in razpletku dejanja in v njega motivaciji bolj na rovaš postaviti posebnim razmeram, v katerih je bila pisana povest; kajti na zadnji strani nahajamo poleg datuma tudi še končno pripomnjo: »Dovršeno v baraki št. 8. na Ledini, po ljubljanskem potresu tretji mesec«. Priznati pa treba, da je pripovedovanje poleg teh hib dokaj realistično, da pisatelj precej dobro pozna situacije in društvene sloje, s katerimi nas seznanja, da je pripovedna osnova lepo zaokrožena in se okončuje z- ginjačim, pomirljivim zvršetkom, kar pač ustreza veliki večini onih čitateljev, katerim je »Posavček« namenjen. Ker je vrhu tega povest skoz in skoz preprežena z moralizujočo tendencijo — semtertja je skoraj preveč vidna snujoča roka pisateljeva — in odseva iz vsake vrstice pisateljevo pravicoljubje, njega zaupanje v previdnost božjo in njega vrlo rodoljubje, tedaj prav z iskrenim veseljem in kar najtopleje »Posavčka« priporočamo naši že bolj odrasli mladini; ne bo ga smela pogrešati nobena šolska knjižnica. — Zategadelj pa tudi sodimo, da bi bil »Posavček« kar najprikladnejši za »Knjižnico za mladino«; prav škoda, da ga »Slovenska knjižnica«, ki je menda v tesni zvezi s »Knjižnico za mladino«, ni le-tej naklonila.

Tudi v jezikovnem pogledu nimamo Posavčku mnogokaj prigovarjati. Vobče smo opazili samo takšne napake ali pravzaprav posebnosti, ki so se tolikanj omilile današnjim pisateljem skoro vsem vprek; n. pr. orodnik brez predloga (*tresočim glasom*), *nikdo* nam. *nihče*, *svetnik* nam. *svétnik* (menda samo radi imenovalnika *svét*), *zibeljna* pesen, *zibeljka* nam. *zibelna* p., *zibelka*. Pomisliti treba, da narod govori *zibu*, *zibuka*, kakor govori tudi *zabu*, *kopu*, *pišu*, *pišuka* nam. *zabel*, *kopel*, *piščal*, *piščalka*. — Isto grajo bi morali ponavljati glede besedosledja, ki je večinoma tako, kakor so si ga prikrojili današnji pisatelji, namreč nekakšna mešanica iz hrvaško-srbskega in slovenskega besedovrstja. O tem naj primerjajo čitatelji opazke in vzglede, ki jih je navedel — kakor smo že poročali o svojem času — o. Škrabec, če se ne motimo, v predzadnji številki »Cvetja« iz letošnjih »Pomladanskih glasov«.

Imenovali smo nekje zgoraj pisatelja »Posavčkovega« pokojnika. Res, čudno naključje, kateremu je Sušnik tolikanj važno ulogo odkazal v svoji prvi in zadnji večji povesti, se je tu z njim poigralo, in prav milo se nam je storilo, ko smo, še premišljujoč o »Posavčku« in pripravljajoč se na njega oceno, čitali vest o njega smrti. »Slov. Narod« z dne 24. vel. srpana t. l. je o tem poročal tako-le: »Umril je danes po noči nagloma g. Anton Sušnik, poprej zavarovalni uradnik, pozneje pa več let korektor v Kleinmayerjevi tiskarni. Pokojnik je pisal mnogo za slovenske časnike, in šele te dni je izšla njegova povest »Posavček« v »Slov. knjižnici«. Bodi mu blag spomin!« — Tudi mi prav iskreno obžalujemo prerano Sušnikovo smrt, tembolj, ker nas je »Posavček« uveril, da bi bil pokojnik na tem polju, katero je bil začel ravnokar obdelovati, lahko še mnogo in prav uspešno deloval. Bodi mu lahka zemljica!

Slovenskim kmetom v poduk in prevdarek. Poleg Dra Ingwer-ja za Slovence priredil M. T. Cena 12 kr. — 1895. Založil in prodaja Rok Drogenik v Celji. Tiskal J. Rakusch v Celji. — Str. 31. — Že tiskovna tvrdka lahko napoti naše čitatelje, da uganejo, kakšen duh preveva navedeno brošurico. Socialnodemokraški evangelij se v njej kar odkrito propoveduje, in z razprtimi črkami so natisnjena gesla, kakor ta-le: »Kmečkemu stanu se za bodoče lahko opomore z zajedno-

stjo posestva; »Odvzeli ste nam vse, v propast celega človeštva, mi vam zdaj od-
vzamemo isto, v blagor vsega, človeštva«. Bolj prikrit, pa menda še bolj nevaren je neki
drugi namen tej brošurici, namreč kmetiškemu ljudstvu vcepiti verski indiferentizem in
narodnostno apatijo. Ne samo, da se v posebnem (V.) poglavju (Slovenski kmet
in slovenske politične stranke) obirajo in obsojajo naravnost naše politične
stranke, ki so (klerikalna in narodna), in katerih niti ni (krščanskosocialna slo-
venska stranka), ampak z vsake strani odseva, dasi bolj prikrito in potuhnjeno, namen,
vdihniti našemu kmetu versko in narodno mržnjo. Res je — in to priznavajo že tudi
najvišji odločilni krogi — da je današnji socialni ustroj že močno zarjavel in zastarel,
da se je manchesterski liberalizem za vselej preživel, in da je njegovo otepanje samo znak
neizogibne, neozdravne agonije; res je tudi, da živimo v nekaki prehodni dobi, preko katere
se hitro, hitro pomikamo k nekemu — preobratu. Ali kdo nam more prorokovati, kdaj
se zvrši ta preobrat, v bližnji, ali v daljši bodočnosti, ali polagoma, rahlo, ali pa silno,
s konvulzijami. Veda, ki se bavi s proučevanjem današnjega socialnega sestava, s pre-
iskovanjem njegovih ran in pomočkov proti le-tem, veda, katere vzvišeni smoter je ta,
da bi priborila vsem slojem narodovim človeško eksistencijo — ta veda je pač veda
vseh ved in ima več praktične in idealne vrednosti, nego vsi filozofski sistemi starega
in novega veka; ali ta veda je šele v povojih in silno počasi napreduje, in pri tem po-
časnem, dasi gotovem in vidnem napredku so mnoge in hude zmote neizogibne (prim.
Schopenhauerjev in Nietzschejev sestav). Pa ravno zato, ker je ta veda še silno mlada
in še ni dovolj razvita in eksaktna, se oglašča v nje imenu in pod nje praporom mnogo
krivih prorokov in antikristov. Tak kriv prorok se nam vidi tudi brezimni M. T. Iz nje-
govih ekskurzov smo črpili dvojno prepričanje: 1. da navaja M. T. liki ljudski tribun
sama gesla brez dovoljnih tehtnih vzrokov, in da mu je harangujoča retorika jedino do-
kazilo; 2. da z nekaterimi svojimi destruktivnimi predlogi, n. pr. z zajednostjo posestva
pri našem kmetištvu, ki je vobče silno konservativno, ne bode našel poslušnih ušes.
Zato se posledic tega celjskega trovila prav nič ne bojimo ter brezskrbno koračimo
mimo njega na dnevni red. Gospodu M. T. pa, učečemu narodno brezbriznost, dajemo
zadajo, naj ovrže, če more, to-le resnico: Kmet slovenski, dokler slovenščina ni jednako-
pravna, je že s tem oškodovan, ker je — Slovenec, in pred njegovimi sinovi imajo v
mnogih dobrih, da, ravno v najvišjih in najmastnejših javnih službah tujci prednost samo
zato, ker so — Nemci. Dokler pa vladajo take razmere pri nas in drugod, dragi M. T.,
dotlej je za nas najnujnejše socialno vprašanje vprašanje — o na-
rodni enakopravnosti.

Da je socialnodemokratski pisatelj tudi, kar se dostaje jezika, indiferenten, temu
se ne čudimo. In res, dasi je M. T. dokaj zgovoren, je njegov jezik precej nemčevalen,
polu dijalektnih primesij. Skrajnje nebrizen pa je M. T. glede ločil.

Matija Kunc, krojaški mojster v Ljubljani, pisatelj »Knjige krojaštva« in
»Toaleta«, je že zopet izdal dvoje knjig, namreč: Krojne vzorce za perilna
oblačila. Navod za prikrojjevanje ženskega, moškega in otroškega
perila. 20 str.) in Krojne vzorce za otroška oblačila. Navod za prikro-
jevauje oblačil za deklice in dečke v starosti 1.—12. leta. (16 str.) Vsaka
knjiga je opremljena »z izvirnimi podobami, tabelami in merili« in s pre-
glednico za »preneševalne (sic!) merila«. Ljubljana. Samozaložba. —
Tisk »Narodne Tiskarne«. 1895. Cena knjigi (menda obema zvezkoma skupaj?)
je gl. 1.80, po pošti 10 kr. več. — Kakor se nam je pero zadiralo pri poročilu
o M. T.-ja brošurici, tako z veseljem naznanjamo in priporočamo Kunčevi knjigi, zlasti tudi
z ozirom na njiju jezikovno spretnost in lično vnanjost; z nami ju bo vesel, kdorkoli je pre-